

Andorra vota els impostos

El diumenge 4 de març, els andorrans aniran a les urnes per proveir els vint-i-vuit escons de la seva cambra parlamentària, el Consell General. Són les terceres eleccions legislatives després de l'entrada en vigor de la Constitució el 1993, i en l'equador de la campanya ningú no s'atreveix a vaticinar-ne els resultats.

L'etiqueta de "favorit" que fins molt poc abans de la pre-campanya penjaven els observadors a Marc Forné i al seu Partit Liberal d'Andorra (PLA), s'ha esfumat ràpidament durant les últimes setmanes, després que s'ha conegut la composició definitiva del mapa electoral i els integrants de les candidatures en les dues sèries de llistes a partir de les quals s'accedeix al Parlament andorrà: les llistes nacionals, votades per tot el cos electoral i que aporten la meitat dels membres de la cambra, i les llistes parroquials, votades per circumscripcions parroquials a cada una de les set parròquies, a raó de dos parlamentaris per parròquia, i que aporten l'altra meitat.

Hi ha diversos factors que han multiplicat les combinacions factibles. Primerament, la consolidació en les llistes nacionals –i també majorment en les parroquials– de dues altres grans opcions que, a més del PLA, es disputen l'electorat: el Partit Demòcrata (PD) i el Partit Socialdemòcrata (PS). A més a més, cal considerar la possibilitat que un mateix elector pugui votar per un dels partits en l'elecció nacional i per un altre en l'elecció parroquial, tenint en compte que en aquesta última un parlamentari "val" un nombre de vots molt dispar segons el nombre d'electors de cada parròquia. Tot plegat fa difícil assegurar que el partit de Marc Forné pugui repetir la majoria absoluta amb la rotunditat amb què la va guanyar en les eleccions de fa quatre anys, quan el PLA, amb la Unió Liberal que li servia de cossa a les parròquies, era l'únic partit consolidat en el conjunt nacional.

El panorama polític andorrà es presen-

ta avui, doncs, molt més clar que fa vuit anys, quan, tot just estrenada la Constitució, els partits anomenats d'"àmbit nacional", formats a corre-cuita, no cobrien realment tot l'àmbit territorial i eren integrats de fet per una suma de notables de les diferents parròquies que, rere uns noms més aviat ambigus com Agrupament Nacional Democràtic o Coalició Nacional Andorrana, maquillaven la continuïtat d'una tradicional estructura política basada en la confrontació de persones i interessos parroquials. En les eleccions actuals, si bé el parroquialisme innat del petit país del Pirineu continua viu en la sensibilitat política popular i en el mateix marc institucional i legislatiu, s'esbossa per primera vegada un mapa polític que, amb les reubicacions que sens dubte s'hauran de produir a la llum dels resultats del 4 de març, pot prefigurar un sistema estable de partits per a la moderna Andorra.

Les eleccions dels impostos. Sigui quin sigui el resultat de les eleccions, un fet és incontrovertible a la vista dels diferents programes: en el futur immediat els andorrans pagaran més impostos. Allò que fins fa pocs anys era un tabú impronunciable, i que indirectament va causar la defenestració del govern d'Oscar Ribas el 1996, és avui un lloc comú i el tema estrella de les tres grans formacions polítiques. Amb diferents projectes, velocitats i matisos, totes tres coincideixen en la necessitat d'augmentar el feble marc impositiu actual per garantir el finançament de l'estat. També saben que caldrà emprendre una sèrie de reformes per poder afrontar les exigències dels països de la Unió Europea i de

El tema estrella d'aquestes eleccions ha estat el dels impostos. Amb diferents ritmes i etapes els tres partits generals andorrans defensen un sistema que financï l'estat.

l'OCDE, que no volen que Andorra sigui un "paradís fiscal".

Des de la proposta liberal de continuar el desenvolupament, ja iniciat en l'anterior legislatura, d'un marc fiscal indirecte, fins al projecte d'imposició directa sobre els guanys i les rendes de capitals que defensen els socialdemòcrates, la reforma tributària és un dels punts forts dels programes dels tres partits. Aquestes formacions, però, també coincideixen a defensar una pressió fiscal tan baixa com sigui possible i que una bona part dels ingressos de l'estat provinguin

de l'aportació dels onze milions de visitants que rep Andorra cada any, idea que es concreta en propostes com la de la instauració d'una ecotaxa, un projecte comú del PLA i el PD.

Sigui com sigui, el model que finalment s'imposi haurà de conjugar les necessitats recaptatòries de les arques de l'estat amb l'homologació que demanen a Andorra des de l'exterior per llevar-li l'etiqueta de "paradís fiscal", tot preservant el caràcter d'Andorra com a país de baixa imposició i, també, vetllant per la salut d'un dels vedells d'or de l'econo-

mia andorrana, els dipòsits bancaris, per als quals tots els partits preconitzen el manteniment del més rigorós secret.

Un altre tema que també polaritza el debat electoral és el de les infraestructures viàries i de transport. Segons el criteri general, són una prioritat si el país vol deixar de ser una ratera automobilística que no solament atrapa els turistes els caps de setmana sinó que s'està convertint en un malson diari per als mateixos andorrans. Descartat un faraònic pla de vies ràpides que fa uns quants anys va ser a punt de posar-se en marxa, els diferents programes plantegen diverses solucions. El PLA proposa la continuïtat dels projectes que en l'última legislatura s'han començat a executar, basats en el desdoblament de carreteres i la construcció de túnels d'enllaç en dos punts estratègics. Hi afegeix també la proposta emblemàtica de construir un metro aeri que, seguint el marge del riu, aniria en una primera fase de Sant Julià a Escaldes. Es tracta d'una proposta contestada pels altres partits, que no veuen clara la gran inversió de construcció i manteniment d'una infraestructura de transport col·lectiu que, al seu criteri, no cobriria les necessitats de forma significativa. Un dubte que també s'expressa –si bé amb més matisos, vinculant les decisions a una major informació– respecte a una altra proposta emblemàtica del PLA, la d'optar a seu dels Jocs Olímpics d'Hivern del 2010 o del 2014, com un gran projecte que hauria de contribuir decisivament al desenvolupament i la modernització d'Andorra.

Un cens que no para de créixer

El 4 de març estan cridats a les urnes un total de 13.353 andorrans, una xifra que representa el 28% més dels electors que, en nombre de 10.837, van poder participar en les últimes eleccions generals de febrer del 1997. El creixement del cens electoral obeeix a diversos factors, entre els quals l'important component jove de la població d'Andorra, que propicia la incorporació cada any d'un alt contingent de ciutadans –fills de pares andorrans o de residents estrangers– que han fet els 18 anys, i també, si bé en menor mesura, l'adquisició de la nacionalitat andorrana pels residents estrangers amb vint-i-cinc anys d'estada ininterrompuda al país.

Aquest creixement del cens contribueix a fer que Andorra sigui cada vegada menys, en el pla electoral, aquella societat patriarcal en la qual tothom es coneixia i en què els polítics tenien els electors, si no directament controlats, sí almenys identificats. Els anomenats "comptadors de vots" a les parròquies –autèntics experts en el coneixement del veïnat i de les intencions de vot– tenen cada vegada més dificultats per conèixer tothom, i aquest fet, alhora que desbarata cada vegada més el tradicional clientelisme, dificulta l'operació també clàssica del "porta a porta", o visites dels candidats a les cases per explicar el programa i demanar el vot, que si bé es mantenen entre les famílies tradicionals, deixen ja al marge un contingent d'electors anònims que en algunes parròquies pot ser avui majoritari.

Tres partits, tres líders

Els caps de llista de les candidatures dels tres partits nacionals són alhora els que aquests partits presenten com a candidats a cap de govern: Jordi Mas pel PD, Marc Forné pel PLA i Jaume Bartumeu pel PS. Un d'ells serà –llevat que els equilibris de l'aritmètica postelectoral obliguin a pactar una solució de recanvi– el qui regirà durant la propera legislatura els destins governamentals d'Andorra.

Jordi Mas Torres. Partit Demòcrata. 48 anys. De família de comerciants d'Encamp, el seu pare, Josep Maria Mas, va ser un conegut polític que va ser subsíndic. Tècnic en disseny de professió, es dedica als negocis familiars, centrats en la gestió de supermercats, l'hoteleria i la importació i distribució de tabac i altres mercaderies. En el seu haver polític hi ha el pas com a membre del Consell General durant vuit anys i cònsol major de la parròquia d'Encamp durant els darrers cinc anys, càrrec del qual ha dimitit per presentar-se a les eleccions. Va ser també ministre d'Ordenament Territorial l'any 1994. Les seves aficions confessades són el muntanyisme i la caça. Jordi Mas és el líder d'equilibri del nou Partit Demòcrata (PD), consolidat en els últims mesos a partir de la descomposició de l'antic Agrupament Nacional Democràtic (AND) d'Oscar Ribas i amb la incorporació de barons de l'alta prosàpia política parroquial, com l'actual cònsol de la Massana Antoni Garrallà, l'ex-cònsol d'Ordino Josep Duró o l'ex-síndic Jordi Farràs. El PD reclama l'espai de centre, el respecte al medi ambient i la cohesió social.

Marc Forné Molné. Partit Liberal d'Andorra. 53 anys. Fill d'un advocat de l'Alt Urgell exiliat a Andorra després de la guerra civil, té les arrels maternes a la Massana. Va deixar l'exercici de la professió d'advocat el 1993 per presentar-se a les primeres eleccions constitucionals, que el van portar al Consell General, on va ser elegit cap de govern el 1995, quan l'anterior cap de govern, Òscar Ribas, va perdre una qüestió de confiança. El 1997 va repetir en el càrrec gràcies a la victòria electoral de la Unió Liberal. Les seves aficions confessades són la moto de neu i tocar la bateria. Marc Forné és el president del Partit Liberal d'Andorra (PLA), constituït als anys 1994 i 1995 i membre de la Internacional Liberal, de la qual ocupa actualment la vice-presidència. En les eleccions del 1997, la Unió Liberal, conglomerat amb el PLA com a eix, va arribar al poder per majoria absoluta. El govern Forné ha gestionat una legislatura caracteritzada per la bonança econòmica i el desplegament legislatiu constitucional, amb alguns episodis difícils, com els derivats de la pressió exterior en l'anomenada "crisi del tabac".

Jaume Bartumeu Cassany. Partit Socialdemòcrata. 47 anys. Pertanyent a dues famílies de llarga tradició política a Andorra la Vella, és advocat de professió. Ha professat sempre unes idees obertes i dissidents de les velles formes clientelistes o caciquistes de la política andorrana, que ha plasmat des dels anys 70 en publicacions polítiques i encapçalant diversos partits, que l'han dut a ser conseller general durant molts anys, i al començament dels 90 ministre de Finances del Govern d'Òscar Ribas. Les seves aficions confessades són la lectura i la família. Jaume Bartumeu és el secretari general del Partit Socialdemòcrata (PS), formació que presideix el conegut novel·lista Albert Salvadó, també candidat en aquestes eleccions per la llista parroquial d'Andorra la Vella. El PS va néixer l'any 2000, amb elements procedents dels antics partits Agrupament Nacional Democràtic d'Òscar Ribas, Nova Democràcia encapçalat pel mateix Bartumeu i Iniciativa Democràtica Nacional. Pertany a la Internacional Socialista i les seves propostes d'esquerra són una novetat absoluta en el panorama polític andorrà.

Artur Mas i Pasqual Maragall entren en campanya.

Una de les novetats de la present campanya és el fet que els partits "homologats" internacionalment –el PLA per la Internacional Liberal i el PS per la Internacional Socialista– juguin a fons la carta del suport explícit dels seus homòlegs veïns. El suport de Convergència Democràtica de Catalunya al PLA –que des de fa temps Miquel Roca Junyent proclama obertament en els ambients polítics catalans– va començar a oficialitzar-se amb la tustadeta a l'espatlla de la política liberal que Jordi Pujol va fer el mes de gener en el discurs de la Diada d'Andorra a Barcelona. Aquesta política es va confirmar explícitament la setmana abans de començar la campanya arran de la reunió de l'executiva de la Internacional Liberal celebrada a Escaldes-Engordany, amb la vinguda de l'eurodiputat de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) Carles Gasòliba –membre de l'executiva– estratègicament acompanyat del conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, que va deixar públicament clar el suport de CDC al PLA.

Per la seva banda, el PS andorrà ha intensificat els seus suports a ambdós costats de la frontera, amb dues entrevistes durant la pre-campanya del seu primer candidat, Jaume Bartumeu, amb el líder socialista català Pasqual Maragall, a la seu del Parlament de Catalunya, i amb el cap de l'executiu francès Lionel Jospin, aprofitant un viatge d'aquest a la comarca veïna de l'Arieja. En aquesta mateixa línia, la visita de partit del president d'Aragó, Marcel·lí Iglesias, membre de l'executiva del PSOE, en la recta final de la pre-campanya, va empalmar amb la intervenció del mateix Pasqual Maragall en el primer acte públic de la campanya, la primera enganxada de cartells feta el 16 de febrer.

Aquests suports explícits de socis externs en temps de campanya, ben diferents de la pura pertinença a les respectives internacionals, a més de ser una novetat absoluta, han plantejat en els àmbits andorrans alguns dubtes, produïts del zel per la sobirania del país. Algun observador fins i tot s'ha preguntat públicament si la vinguda de Maragall a

enganxar cartells electorals d'Andorra no feia "un cert tuf de quinta província".

Fums d'incineradora. Les campanyes electorals a Andorra es caracteritzen per un tarannà versallesc en les formes i una extrema duresa en les càrregues de fons, les quals, tanmateix, no solen emergir més enllà del boca a orella. En aquesta campanya, la televisió pública ha tingut un paper preponderant i ha facilitat per primera vegada dos debats entre els candidats a cap de govern dels tres partits nacionals i també entre els caps de les diferents llistes parroquials, que ha afavorit un cert debat real, sobretot en el cas dels candidats parroquials.

Un element que s'ha erigit en tema estrella és la futura ubicació del nou forn incinerador que ha de substituir en el futur immediat l'actual forn situat a Andorra la Vella, de tecnologia obsoleta i propagador d'elements tòxics i de dioxines en un grau que no ha estat mai revelat als diferents programes. Cap de les parròquies no accepta que el forn sigui ubicat en el seu territori, a despit que els responsables de l'anterior govern dauren la pínola assegurant que els nivells de contaminació d'un forn modern són sostenibles i que en algunes ciutats, com Mònaco o Tolosa de Llenguadoc, hi ha instal·lacions d'aquest tipus situades enmig d'una ciutat.

El fulletó del forn s'està convertint en un dels protagonistes de la campanya, amb un grau d'atenció que no és anecdòtic, ans al contrari. D'una banda revela, el gran poder real que les parròquies, i els seus òrgans de govern, els comuns, tenen en l'entramat polític andorrà, i les actituds d'insolidaritat que pot provocar la maximització d'aquest sistema. D'altra banda, ha servit també per polaritzar la campanya a Sant Julià de Lòria, la parròquia situada més al sud del país, que durant les últimes dècades ha experimentat un camí invers a la resta d'Andorra pel que fa al desenvolupament del turisme i del comerç, amb una feble inversió governamental en els últims anys, i a la qual s'acaba d'adjudicar ja una instal·lació "bruta", la gran depuradora del riu Valira a la seva sortida d'Andorra. Davant el rumor que el nou forn incinerador pugui anar a parar també a aquesta

Als darrers anys la població d'Andorra no ha parat de créixer. El petit estat del Pirineu afronta les eleccions amb un augment del 28% del cens que votarà el proper 5 de març.

parròquia, els lauredians es pregunten si Andorra comença al riu Runer (la frontera hispano-andorrana) o a la Margineda (la frontera amb la parròquia d'Andorra la Vella), en un curiós paral·lel del sud

andorrà amb la sensació de menystiment i d'oblit que aquests dies manifesten les comarques del sud del Principat.

Àlvar Valls

Càmping El Solsonès
Ofertes esquí
CAP DE SETMANA

Bungalows
2 nits (dv. ds)
2 forfaits (ds . dg)
Adults: 10.000 ptes.
Nens: 9.000

Caravana
2 nits (dv. ds)
2 forfaits (ds . dg)
Adults: 9.000 ptes.
Nens: 7.500 ptes.

Preu per persona

Càmping el Solsonès

Càmping Ecològic

1a***

A 2 km de Solsona!

OBERT TOT L'ANY

Situat al Pre-Pirineu, a 760 m d'altitud. En un entorn rural i de bosc i amb un ambient tranquil i familiar. Activitats d'animació, rutes turístiques i de natura.

Cuina casolana amb productes autòctons. Lloguer de bungalows i caravanes.

Deixi's captivar per la força i l'encant d'aquest petit racó pre-pirineu!

Càmping el Solsonès
Ctra. St. Llorenç km.2
25280 Solsona (Lleida)
Tel: 973482861 Fax: 973481300
Web: www.cbocat.com/campingsolsones
E-mail: campingsolsones@cbocat.com

